

יבא משה קדם שיעבדוהו, זהו פשוטו. ומדרשו ב'ויקרא רבה': דברים הרבה ראה אהרן, ראה חור בן אחותו שהיה מוכיחם והרגוהו, וזהו 'ויבן' (לשון בינה) מזבח לפניו, ויבן מזבוח לפניו. ועוד ראה ואמר, מוטב שיתלה בי הסרחון ולא בהם. ועוד ראה ואמר, אם הם בונים את המזבח, זה מביא צרור וזה מביא אבן, ונמצאת מלאכתן עשויה בבת אחת. מתוך שאני בונה אותו ומתעצל במלאכתי, בין כך ובין כך משה בא. חג לה' • בלבו היה לשמים, בטוח היה שיבא משה ויעבדו את המקום.

~ נקודות משיחות קודש ~ (ע"פ לקו"ש ח"ו עמ' 176 ואילך - מותוך לקראת שבת)

היתר אהרן לשמש במשכן

וירא אהרן ויבן מזבח לפניו

ויבן מזבח - לדחותם (לבה. ובפירוש רש"י)

וקשה, הרי כהן ששמש לעבודה זרה לא ישמש במקדש (מנחות קט. ב), ואם כן אף שפונת אהרן היתה לדחותם, אף בפועל הרי שמש לעבודה זרה, ואיך התר לאהרן לשמש במקדש?
 יש לומר: על הפסוק (בפרשת תצוה) "ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך גוי לכהנו לי" מפרש רש"י: לאחר שתגמור מלאכת המשכן. דהינו שרק לאחר גמור מלאכת המשכן, הוחל על אהרן ויבנו דין "כהן".
 ועל-פי-זה, בשעת בניית המזבח (ועשית העגל) לא היה אהרן כהן. ודוקא כהן ששמש לעבודה זרה לא ישמש במקדש, אבל אם הוא לא היה כהן בשעה ששמש לעבודה זרה, אינו נפסל בכך.

(ו) וישפיומו ממחרת ויעלו עלת ויגשו שלמים וישב העם לאכל ושתו ויקמו לצחק:

כ"ט - וישפיומו • השטן זרזם, כדי שיחטאו. לצחק • יש במשמע הזה גלוי עריות, כמו שנגאמר (בראשית ט:ט) "לצחק ביי", ושפיכות דמים, כמו שנגאמר (שמואל ב ב: ב) "יקומו נא הנערים וישחקו לפנינו", אף כאן נהרג חור.

רש"י כפשוטו - מהדרות לשם

כי השטן זרזם כדי שיחטאו, ולא כפי שרצה אהרן, שיתאחרו לקום ולא יספיקו לחטוא עד שיבוא משה (משכ"ל): לצחק. מלבד עיקר משמעו שקמו לעסוק בשחוק ובמחולות לעבודה זרה, יש במשמע הזה עוד שתי עבירות חמורות: גלוי-עריות, כמו שנגאמר (בראשית ט, ז) 'לצחק בי' [דברי אשת פוטיפר על יוסף בשהעלילה עליו שבא לחטוא עמה]; ושפיכות דמים, כמו שנגאמר (שמואל ב, ז) 'קומו נא הנערים וישחקו לפנינו' [דברי אבנר בן נר שר צבא ישראל אל יואב בן צרויה שר צבא דוד, בשנפגשו שני הצבאות ליד ברכת גבעון: ותגרו נא הנערים בחברותיהם אלה עם אלה, ונראה מי מהם מלומד יותר במלחמה], ואף כאן היתה שפיכות דמים, שהרי נהרג חור (שמות-רבה) (מפרשים): תורה ו

הסרחון (החטא) ולא בהם; ועוד ראה (התבונן) אהרן ואמר: אם הם בונים את המזבח בעצמם, הרי מרובים הם, זה מביא צרור (אבן קטנה) וזה מביא אבן (גדולה) ונמצאת מלאכתן עשויה בבת אחת; אבל מתוך שאני לבדי בונה אותו ואני מתעצל במלאכתי, ובונה אותו מעט מעט, יתעכב הדבר ויתמשך עוד, ואולי בין כך ובין כך משה בא:
 חג לה'. הזכיר את השם המפורש, שהוא מיוחד לה' לבדו, כי לא נתפנון אהרן לעגל כלל, אלא בלבו היה מתפנון לשוכן שמים, כי בטוח היה שיעד שיתאחרו לקום למחר יבא משה ותתבטל פונתם ויעבדו בולם את את המקום ויחוגו לה' (מ"א): תורה ו (ו) וישפיומו. הקדימו להשכים בבוקר,

פתחון פה לדחותם לגמרי: ויבן מזבח. לא נתפנון אהרן בבניית המזבח אלא לדחותם ולעכב את הדבר, שמא עד שיכלה לבנותו יבוא משה ותתבטל מן שבתם (כמבואר להלן) (בא"י):
 ויאמר חג לה' מחר. רק מחר נחוג לפניו, ולא היום, שכן אמר אהרן בלבו: שמא יבוא משה קודם שיעבדוהו לעגל. זהו פשוטו של מקרא. ומדרשו במדרש ויקרא רבה: וירא אהרן - דברים הרבה ראה אהרן, ראה את חור בן אחותו שהיה מוכיחם על עשיית העגל, וקמו עליו והרגוהו, וזהו שנגאמר ויבן (לשון בינה) מזבח - מן ההרג המוטל לפניו, שאם לא ישמע להם הוא מסתכן בנפשו; ועוד ראה (התבונן) אהרן ואמר: מוטב שיתלה בי